

Abraham Hans
DE VLAAMSE BOSKEREL
XXII. LAURA DE MEERBEKE

Een rijtuig naderde de brug van het kasteel. De oudste zoon van de baron mende zelf de sterke en toch lenige paarden. Henri had zijn verloofde aan het verre spoorwegstation te Kortrijk afgehaald.

Enige weken geleden was ze uit Piëmont en het Zuiden van Frankrijk naar ons land weergekomen. Maar nu de lente hier geen zacht weer schonk, sprak de bezorgde familie weer over de terugkeer naar het zonnige land.

Er was echter een aanslag gepleegd en de wellevendheid eiste — van kinderlijke liefde kon men hier niet spreken — dat Laura de Meerbeke de herstellende vader van haar toekomstige echtgenoot een bezoek bracht.

Statig was de jonkvrouw, die nu nieuwsgierig door het portierraam, naar het strenge slot keek. Mooi was haar regelmatig gelaat, liefelijk waren haar ogen, zoet zelfs, maar alles verried teerheid, zwakte. Neen, Laura zou geen vrouw worden bestand tegen de guurheid van ons klimaat. En haar kamenierster waarschuwde haar nu reeds, toch het portierraam te sluiten, om in deze winderige dreef geen koude te vatten.

Maar de jonkvrouw luisterde niet naar de bezorgde raad. Haar aandacht werd plots door iets anders geboeid. Een vrouw, een meisje schier nog, was plotseling van achter een boom genaderd en hief een kindje in de hoogte.

— Een bedelaarster, dacht Laura de Meerbeke, en medelijdend als ze was, opende ze reeds de zilveren knoop van haar fluwelen tas.

Doch de jonkvrouw ontstelde. De vrouw sprak opgewonden tot Henri, die de paarden ingehouden had, als van verrassing of schrik. En Laura hoorde ook de gedempte stem van haar verloofde. Beiden spraken Nederlands. De edelmansdochter verstond geen woord van die taal, al was het die van het volk, waartoe toch ook zij behoorde. Laura de Meerbeke werd nog bleker, dan ze reeds was, en haar dun, slank lichaam begon te beven. Henri schreeuwde iets op woedende toon en wierp een geldstuk op de grond.

Maar de jonge vrouw schopte het weg en tilde nogmaals haar kindje op. Dan zag ze de dame in de koets en ze sprong schielijk voor het

portier, doch Laura begreep niet wat ze zegde. Al voelde ze het wellicht.

Een woeste ruk, een schok, de koets rolde voort, daverde over de brug en krijsde snerpnd over de keitjes van het slotplein.

Een knecht schoot toe. Henri riep iets, weer in het Nederlands en de dienaar liep weg in de richting van de dreef. Theophiel, die zich ook in de nabijheid bevond, bemoeide zich nu met de paarden, en de zoon van Xavier van Boschdale, veel roder in zijn gezicht dan gewoonlijk, opende het portier voor zijn verloofde.

— We zijn er, Laura, sprak hij, nu in het Frans. Ik had daar nog last met een jonge bedelares, die lieden zijn tegenwoordig toch zo brutaal geworden.

De jonkvrouw had haar ontroering reeds verborgen en antwoordde ontwijkend:

— Laten we spoedig naar binnen gaan, ik heb het koud gekregen.

Aan zijn arm leidde hij haar de arduinen trap op en zei dan:

— Ga nu eerst naar uw kamer en rust wat, mijn moeder is nog niet beneden, naar ik hoor, verontschuldigd haar, zij is ongesteld door al dat gebeurde.

— O, ja en ik ben ook moe, tot straks, Henri, antwoordde ze volmaakte kalmte veinzend, ofschoon het binnen in haar gemoed stormde.

En boven bespiedde Laura de Meerbeke haar verloofde. Even maar, want toen ze hem ijlings over de brug naar de dreef zag terugsnellen wist ze genoeg. Toen nam ze een kloek besluit, toen wilde ze sterk zijn.

Henri rende intussen opgewonden door de dreef. In het bos zag hij Louis, de knecht, bij de jonge vrouw, de bedelares, zoals hij haar genoemd had. Maar die jonge moeder was geen bedelares. Zij kwam recht eisen voor haar zelf maar vooral voor haar kindje.

Henri keek scherp om zich heen. Niemand was in de omtrek te zien.

— Louis! riep hij.

De knecht werd naar het kasteel teruggezonden en begreep wel, dat hij zwijgen moest.

— Gij! zei de jonker dan verwijtend. Zijt kij zot?

— Neen, ik ben niet zot, ik weet wat ik doe! sprak driftig de vrouw, die haar kindje tegen de borst drukte.

— Hier kom?

— Gij komt niet meer tot mij, niet tot uw kindje, ge ziet dan komen wij tot bij u! Ik weet nu alles. Gij zijt een edelmanszoon, uw vader woont op dat paleis. Ge vertelde mij dat ge een gewone burgersjongen

waart, die te Roeselare op het college studeerde. Om met mij op uw kamer uw zin te mogen doen beloofde ge alles en nog wat. Ik hoopte dat we zouden trouwen, maar toen ik zwanger werd liet ge u niet meer zien en in eenzaamheid verwachtte ik ons kindje.

Tien dagen na de geboorte joeg mijn vader ons het huis uit. Hij was opgehitst door al het geroddel in de buurt. Gij bekommerde u niet om ons.

— Kenoeg, kenoeg! onderbrak Henri onverschillig. Wij niet kunnen trouw, voilà tout!

— Wij kunnen niet, en waarom niet? Omdat gij een jonker en ik een gewoon meisje ben? Maar dat wist ge reeds vroeger! Gij hebt me dus bedrogen. Wat moet ik nu doen en wat gaat er van ons kindje geworden?

— Ecoute, hoor, wij zullen kort zijn. Kij naar de stad moet weerkeer!

— En als ik niet wil?

— Niet wil, niet wil! hernam driftig de edelmanszoon. Kij niets kunt prouweer allah, niets bewijs. Ik u niet ken en uw kind ook niet. Ik u laat pak door de gendarm, kij een vagebond zijt, naar de kolonie moet en uw kind in een hospice. Kies nu!

De jonge moeder staarde de spreker verbaasd aan en dan barstte ze los:

— Ha, 't is alzo, maar ik zal mijn recht zoeken!

— Kij misschien hebt betrekking gehad met ander jeunes gens. Ik weet niet dat kind, van wie?

— Geilaard, vuile geilaard! riep het meisje, terwijl tranen van woede haar in de ogen sprongen. Als ik de waarheid zeg, belaster ik u. Maar 't is goed, ge zult er nog van horen.

De vrouw wilde zich verwijderen.

— Pas ainsi, niet zo! kreet Henri, die altijd angstig om zich heen zag. Ik wil u keef keld, en kij met de koets naar de stad rijdt. Wacht daar aan de hoek!

— Houd uw geld, 't stinkt en een verachtelijk volksmeisje als ik moet in geen koets rijden.

— Arrêtez! zei de jonker op gedempte toon. Zijt toch redelijk.

Maar de jonge moeder luisterde niet meer. Met haar kindje op de arm stapte ze snel door de dreef. Weg van het trotse kasteel, waar ze toch niet welgekomen was.

Henri wilde ze achterna snellen, maar keerde weer terug. Moest men hem zien. Moest heel die vervloekte historie uitkomen, quel scandale! 't Was maar beter haar te laten gaan. Hij had haar vrees aangejaagd en de eenvoudige mensen hadden immers angst voor gendarmen en gerecht.

Toch was Henri nog zeer ontstemd, toen hij weer op het kasteel terugkeerde. Een last drukte op hem en hij kon die zo maar niet afschudden. Een vage vrees beroerde zijn gemoed. Hoe hij ook redeneerde, en zich zelf wilde overtuigen, dat hij niets te duchten had, die vrees bleef hem bij.

Waarom deed die deerne niet zoals zovelen van haar afkomst? Waarom nam ze geen geld aan, waarom wilde ze de echtgenote worden van een edelmanszoon, in plaats van blij te wezen, zijn beschermeling te zijn en enige steun te aanvaarden. Waar haalde dat Vlaams volksmeisje, dat onbelangrijk minnaresje, de lef om over recht en waarheid te spreken tegenover een baronszoon? Wat een misplaatst eergevoel betuigde ze!

Henri zag de kamenierster van zijn verloofde en vroeg of haar meesteres nu goed rustte.

— De jonkvrouw is uitgegaan, mijnheer, antwoordde het meisje.

— Alleen uitgegaan?

— Ja mijnheer, de jonkvrouw wilde niet dat ik haar vergezelde.

De jonker was nu nog meer ongerust. Een vreselijk vermoeden beangstigde hem. Zou Laura iets begrepen hebben?

— Langs waar is de jonkvrouw heengegaan? vroeg hij aan de kamenierster, haar terugroepend.

— Door de veranda, mijnheer, de jonkvrouw wilde zich naar het bos begeven.

Henri dwong zich tot kalmte, maar zijn hart bonsde.

— Ellendige geschiedenis! bromde hij binnensmonds. Och die vrouwen! En waarom moest die gekkin hier juist komen met dat kind?

Vlug ging hij weer naar buiten. Met grote stappen schreed hij over het zijplein, over de smalle, hangende brug, door het park. In het bos was hij uit het gezicht, nu kon hij hollen, maar eensklaps bleef hij verschrikt staan. In een zijdreef zag hij Laura bij de jonge vrouw met het kindje staan, zijn officiële verloofde bij zijn minnaresje van de Nieuwmarkt. Henri vloekte van woede. Wat moest hij doen? Brutaal optreden, die jonkvrouw en deerne scheiden en de laatste uitschelden voor bedriegster? Of moest hij wachten, leugens verzinnen, de beledigde spelen, de rol van slachtoffer!

Henri kon niet besluiten en verborg zich achter een boom.

't Onderhoud duurde lang, maar eindelijk scheidde het tweetal. Laura kwam langzaam in de richting van het kasteel terug. De jonker rende langs een omweg naar het slot weer en begaf zich naar zijn kamer, om na te denken over wat hem te doen stond.

Straks zou hij tegenover Laura staan. Hij moest zich de sterkste tonen, niet de schuldige.

En hij wilde wat graag die ontmoeting uitstellen, dat lastig ogenblik verschuiven, maar een knecht klopte en verzocht hem naar het salon te gaan, waar de jonkvrouw vertoefde.

Ja, Laura zat daar alleen in de grote weelderige zaal en haar blik staarde droevig door de hoge ramen naar het park en het bos.

Maar de edelmansdochter zag niet dat bos. Zij zag wel de verstoten moeder en het verachte kind, en zag ook haar verloofde. Ze zag nog veel meer en haar regelmatig, bevallig gelaat was waskleurig en nog teerder dan gewoonlijk.

Henri trad levendig binnen en zei luid, als om zijn stem meer vastheid te geven:

— Wat hoor ik, mijn liefste, in plaats van te rusten, gaat gij alleen door het bos zwerven?

— Ik moet u ernstig spreken, antwoordde ze koel.

— Maar wat is er, Laura? Hernam Henri, ontsteltenis veinzend. En tranen?

Het zachte meisje kon haar leed niet verbergen, ze sloeg de fijne handen voor het gelaat en snikte. Tranen perelden aan de blanke vingers, en moeizaam klonk het:

— Gij hebt mij bedrogen, Henri!

— Maar hemel, wat is er toch gebeurd? kreet de jongeman, haar handen in de zijne nemend.

Doch Laura rukte zich los en al stroomden de tranen over haar wangen, toch was haar stem vaster, toch trilde er verontwaardiging, toen de jonkvrouw sprak:

— Ik weet alles. Ik heb met haar gesproken. Ik weet alles, waarom veinzen?

— Maar wie heeft u beledigd, wie heeft mij belasterd, Laura? Wat is er toch? Gij spreekt in raadselen! Wat is er toch, Laura, wat is er plots gebeurd?

— Ik herhaal u dat ik met haar gesproken heb, gij weet met wie! Henri, veins niet, poog niet mij te misleiden. Die zogenaamde bedelares en dat kindje. Ik schaam mij zo. Tot welk gesprek dwingt ge me...

— Maar nu eis ik toch een verklaring! hernam Henri driftiger. Als ik belasterd ben geworden, heb ik toch het recht uitleg te vragen! Gij beweert met die bedelares te hebben gesproken en gij kent geen Nederlands!

— Neen, maar zij sprak genoeg Frans om mij alles te doen begrijpen. Laura stond schielijk recht, en nu gloeide haar wezen, nu scheen alle bedeesdheid, alle preutsheid geweken, en verontwaardigd klonk het:

— Dat kindje bij die vrouw is het uwe!

Henri lachte spottend.

— Laura toch, vergeef mij dat ik een ogenblik lachen moet. Een bedelares, die geld wil aftruggelen.

— Zij weigert geld.

— Natuurlijk! Ze wil beter haar slag slaan. Maar ik mag niet lachen, de zaak is te ernstig, ik moet met die laster korte metten maken. Sedert enige tijd is er haat in het spel tegen ons.

— Die vrouw lasterde niet, Henri, ik heb uw ontroering gezien bij de eerste ontmoeting. Ik heb gezien, hoe ge haar achterna rende, toen ge mij op mijn kamer waande. Zij sprak de waarheid, beken het maar!

En misschien voor het eerst van zijn leven kwam de jonker onder de macht van die meisjesogen, die tot in zijn gemoed schenen te blikken.

— Laura, zei Henri kalmer, laten we niet meer over die zaak spreken, ze is te kies!

— Gij zult eerst de waarheid bekennen! kreet ze gebiedend.

— Och Laura, gij kent de wereld niet. Gij weet niet, wat er in onze adellijke kringen gebeurt. Laten we over die zaak zwijgen!

— Neen, zo niet.

— Welnu, het is waar, dat ik met enkele adellijke vrienden wel eens een dwaasheid beging.

— Gij kent die vrouw.

— Eens was zij in een gezelschap, waar wij ook vertoefden. Laura, ik pijnig uw gevoel. Ik deed, wat alle jongemannen van onze stand gedaan hebben in hun jonge, onbesuisde jaren.

— Henri, dat kindje, hebt ge dat verwekt?

Laura staarde ter zijde. Haar schaamtegevoel werd weer gekwetst, maar ze gebood de jongeman voort te spreken.

De slechte neiging van deze miskweekte en door zedeloze omgang bedorven edelmanszoon, laaide eensklaps op, en Henri van Boschdale kreeg er een duivels genoegen in, zijn maagdelijke verloofde te honen.

— Laura, zei hij op lichtzinnige toon, ik deed als de andere jongemannen, als mijn vader, als de uwe destijds. Dat kindje, neen, ik ben niet voornemens het te erkennen. Ik heb misschien een misstap begaan, omdat men het mij zo leerde, omdat er in onze wereld alzo gehandeld wordt. Maar die roes duurt kort, de wijsheid komt. Gij wilde het weten, wel gij weet het nu. Die deerne eist meer dan ze mag. Ze meent sluw te zijn, maar de wet beschermt mij, en treft haar.

— Hou op, hou op! riep de jonkvrouw, haar gelaat weer verbergend van schaamte. En nu ik alles weet, verzoek ik u mij naar Kortrijk te laten terugbrengen.

- Laura! riep de jonker verschrikt. Wat betekent dat?
- Ik heb de jonge moeder gezien, tot haar moet gij gaan, om te herstellen waarover ge zo lichtzinnig spreekt. Ik kan u nooit toebehoren!
- Breekt gij onze verloving af?
- Natuurlijk! Ik verwijt u niets. Ik wil zelfs aannemen dat gij anderen nagevolgd zijt. Ik geloof nu dat onze wereld zo is, maar dan verfoei ik de wereld.
- Meent gij een bruidegom te zullen krijgen, die... nu, ge begrijpt me wel? hernam Henri bitsig.
- Dan zijn wij eigenlijk meer te beklagen dan de meisjes van de volksklasse. Dan zijn wij, edelmansdochters, de eerste slachtoffers van de adel! Hemel, wat een samenleving! Nu begrijp ik maar al te best uw vormelijkheid en uw koele beleefdheid. Laten we thans over uw verhouding maar zwijgen. Ik heb hier genoeg gebloed. Ik wil onmiddellijk terugkeren!
- Maar, Laura, wees toch redelijk!
- Noem mij niet meer bij mijn voornaam. Onze verloving is verbroken. Alles is uit tussen ons. Hoe zou ik aan uw zijde kunnen leven, met het beeld van die bedrogen moeder voor mijn ogen?
- Grote Hemel, welk een vergelijking! hernam Henri. Kom, ge zijt nu opgewonden. Ga wat rusten, Laura.
- Ik verzoek u het rijtuig te laten inspannen!
- En mijn ouders, mijn arme vader. Mijn moeder is reeds beneden.
- Ik kan mevrouw de barones nu niet ontmoeten. Ik wil voortgaan, wees tenminste nog zo hoffelijk.
- Ze stampte met haar voet en wong de handen.
- Mijn moeder... hernam de jonker.
- Als ge dan toch aandringt, dan zal ik nu aan uw ouders de juiste toedracht meedelen, zonder omwegen. Leid me tot bij hen.
- Als 't u belieft verzin toch iets, neem afscheid van mijn vader. Red tenminste de schijn.
- Schijn, alles hier op kasteel Boschdale is schijn. Ik ook ben het slachtoffer van uw schijn. Maar ik wil het niet langer blijven. Wat ben ik blij dat mijn ogen nog zijn opengegaan voor het te laat is.
- Ik ben dan wel zeer schuldig voor u, Laura, zei de jongeman ontgoocheld.
- Veins niet, dat ook is schijn. Ik heb uw ware aard leren kennen, ge hebt me zwaar beledigd! Ja, ge hebt mij de ware aard leren kennen, ge hebt me zwaar beledigd! Ja, ge hebt mij de waarheid gezegd, maar waarom, kom laten wij zwijgen. Haal nu het rijtuig! Doe nu wat ik gebied, of ik ga te voet heen...

— Maar, ik smeeek u, veins ongesteldheid. Of neen, ge behoeft niet te veinzen. Zeg, dat ge onwel zijt en naar huis wilt. Spaar tenminste mijn moeder. Denk aan haar toestand. Denk even aan hetgeen met mijn vader gebeurd is.

— En dit alles om u te redden, uw schijn weer. Maar het is goed, ik wil dan veinzen, om hier weg te zijn, weg van u, alleen. Ik ben zwak, tenger, ik zal wellicht niet oud worden. Maar nu zal ik sterk zijn, om harentwil zal ik op passende wijze afscheid nemen.

Henri bracht de jonkvrouw tot bij de barones en voerde zelf het woord, vertelde op treurige toon dat de reis haar geschokt had, met daarbij de ontroering ingevolgd de aanslag op de baron en zijn verminking.

De edelvrouw wilde Laura op het kasteel houden, maar het meisje weigerde hardnekkig, wat ruw zelfs, tot grote verwondering van de vormelijke barones. Henri liet inspannen — en ook om de schijn te redden — voerde hij zelf de paarden en bracht het meisje, dat hem verstootte, terug.

Laura had hij verloren. Om haar zelf, was hij niet bedroefd over die breuk, wel om haar fortuin, ook om de praatjes in de adellijke kringen! Maar waarover bekommerde hij zich? Moest hij zich niet veeleer de beledigde tonen. Zij verstootte hem, en dat om een banale jeugdzonde, om iets waaraan zoveel jonkers schuldig waren!

Wie zou zoiets van die statige jonkvrouw vermoed hebben? Wilde zij nu ook al een weldoenster van het volk worden, een hervormster?

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

ABRAHAM HANS

DE VLAAMSE BOSKEREL

volksroman bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM